

Izračun variance razlike povprečji vzorca in podvzorca

Luka Štrlekar

Imamo vzorec n enot, kjer del vzorca pripada neki skupini (podvzorec n_p enot). Želimo preveriti statistično značilnost razlike povprečji med celotnim vzorcem (\bar{x}_s) in podvzorcem (\bar{x}_p).

Zapišimo najprej povprečje celotnega vzorca \bar{x}_s v obliki linearne kombinacije povprečji obeh podvzorcev ($w \in (0, 1)$ je delež vsebovanosti prvega podvzorca v celotnem vzorcu):

$$\bar{x}_s = w\bar{x}_{p1} + (1 - w)\bar{x}_{p2}$$

Razliko med povprečjem celotnega vzorca in podvzorca lahko izrazimo kot:

$$\begin{aligned}\bar{x}_{p1} - \bar{x}_s &= \bar{x}_{p1} - [w\bar{x}_{p1} + (1 - w)\bar{x}_{p2}] \\ &= \bar{x}_{p1} - w\bar{x}_{p1} - \bar{x}_{p2} + w\bar{x}_{p2} \\ &= (1 - w)(\bar{x}_{p1} - \bar{x}_{p2})\end{aligned}\tag{1}$$

, oziroma kot:

$$\begin{aligned}\bar{x}_{p2} - \bar{x}_s &= \bar{x}_{p2} - [w\bar{x}_{p1} + (1 - w)\bar{x}_{p2}] \\ &= \bar{x}_{p2} - w\bar{x}_{p1} - \bar{x}_{p2} + w\bar{x}_{p2} \\ &= w(\bar{x}_{p2} - \bar{x}_{p1})\end{aligned}\tag{2}$$

Razliko vzorca in podvzorca, ki nista neodvisna zaradi prekrivanja, smo prevedli na razliko dveh neodvisnih podvzorcev, pomnoženih s konstanto prekrivanja (w). Izračun variance razlike je zaradi neodvisnosti sedaj:

$$\begin{aligned}Var(\bar{x}_{p1} - \bar{x}_s) &= Var[(1 - w)(\bar{x}_{p1} - \bar{x}_{p2})] \\ &= (1 - w)^2 [Var(\bar{x}_{p1}) + Var(\bar{x}_{p2})]\end{aligned}\tag{3}$$

, oziroma:

$$\begin{aligned}Var(\bar{x}_{p2} - \bar{x}_s) &= Var[w(\bar{x}_{p2} - \bar{x}_{p1})] \\ &= w^2 [Var(\bar{x}_{p1}) + Var(\bar{x}_{p2})]\end{aligned}\tag{4}$$

, kjer sta $Var(\bar{x}_{p1})$ in $Var(\bar{x}_{p2})$ vzorčni varianci podvzorcev:

$$Var(\bar{x}_{p1}) = \frac{s_{p1}^2}{n_{p1}} \quad Var(\bar{x}_{p2}) = \frac{s_{p2}^2}{n_{p2}}$$

Simulacije

Preverimo teoretične izračune še s simulacijami. Pri vsaki iteraciji simulacije generiramo 1000 enot iz normalne porazdelitve ($N \sim (3, 1^2)$) in jih razdelimo v dva podvzorca skladno z w . Za vsak w izvedemo 10^4 simulacij.

Primer $\bar{x}_{p1} - \bar{x}_s$:

w	Izračunana vrednost	Ocenjena vrednost (simulacije)
0.1	0.00900	0.00898
0.2	0.00400	0.00400
0.3	0.00233	0.00233
0.4	0.00150	0.00148
0.5	0.00100	0.00099
0.6	0.00067	0.00069
0.7	0.00043	0.00042
0.8	0.00025	0.00025
0.9	0.00011	0.00011

Primer $\bar{x}_{p2} - \bar{x}_s$:

w	Izračunana vrednost	Ocenjena vrednost (simulacije)
0.1	0.00900	0.00898
0.2	0.00400	0.00400
0.3	0.00233	0.00233
0.4	0.00150	0.00148
0.5	0.00100	0.00099
0.6	0.00067	0.00069
0.7	0.00043	0.00042
0.8	0.00025	0.00025
0.9	0.00011	0.00011